

Baltiešu diena Stokholmas piepilsētā Vorstā

Reklāmas solījumi reti kad piepildās. Taču šoreiz vairākkārt izziņotā **Baltiešu diena** Melāra krastā 19. septembra sestdienā bija kā „dižais laimests”. Pats dieviņš bija gādājis, lai saulīte ripotu un vējiņš žūžotu pa Vorstas (Vårsta) likloču ceļiem līdz Greninges Novadpētniecības plašajai lauku sētai. Šis zviedru biedrības valdes vīrs Larss Jeltmans (*Lars Hjeltman*) jau ceturto reizi pulcināja Zviedrijas austrumu kaimiņus – baltiešus, lai ar tiem iepazīstinātu savas mājvietas Vorstas ļaudis. Uz aicinājumu bija atsaukušās trīs baltiešu organizācijas: Zviedru-latviešu biedrība (L. Jeltmans arī tur ir biedrs), Igaunņu institūts un Lietuvišu biedrība Zviedrijā. Piedalījās arī uzņēmums *Livslust* (tulkojumā „Dzīvesprieks”) no Latvijas, ko daļēji „ēdina” un ideoloģiski „audzina” Zviedrijas pavalstnieki.

Skaistajā sarīkojuma vietā jau pusdienlaikā drūzmējās automašīna pie automašīnas. Bērni, suņi, pusaudži un jaunieši riņķoja pa plašo pagalmu starp dižo kungu māju un mazo gulķoku namu. Zem gadsimtu vecajiem kokiem Hansa Dejnes (*Dheyne*) tautiskā kapella skandināva visādas folkloras melodijas. Karogi plīvoja. Igaunņu, latviešu tautastēpi kā krāšņi ziedi uzmirdeja vasarīgajā

mākslu, kultūru, vēsturi un zemi otrpus Baltijas jūras. Organizācijai *Livslust* arī bija savs stends, un vēlāk tās ģenerālsēkretāre Elizabete Melina-Ceije pavēra mazu ieskatu tās darbībā. Aizputē jau pirms dažiem gadiem organizācijas piecu gadu jubilejā bija sapulcējušies daudzi zviedri, jo šim labdarības pasākumam par patronesi uzņēmusies būt pati Zviedrijas karaliene Silvija. *Livslust* uzdevums ir sagatavot bāreņus un citus neaizsargātus pusaudžus darba dzīvei. Pēc speciālam metodēm izglītoti audzinātāji mēģina dot viņu spējam un interesēm piemērotu arodizglītību, neatstājot novārtā arī garīgo un sociālo attīstību.

Darbā iesaistījušies zviedru (arī latviešu) pedagogi, uzņēmēji, sociologi un daudzi audzēkņi jau sekmīgi darbojoties katrs savā arodā. Tagad ar šo Aizputes modeli iepazīstas arī citi sociālie iestādījumi Latvijā, braukdami turp „raudzībās”. Šajā sestdienā *Livslust* savā stendā pārdeva pašu audzēkņu ražojumus savas skolas atbalstam. Par šodien Vorstā klātesošajiem jaunajiem te arī tika gādāts. Viņiem piedāvāja zināšanu pārbaudi par baltiešu zemēm ar t. s. „jautājumu sportu”. Redzēju ne vienu vien divatā vai pa vienam dziļdomīgi lasām pie krūmiem un

PBLA gadskārtējā valdes sēde

Foto: Edmunds Mickus

PBLA valde gadskārtējās sēdes atklāšanā 2009. gada 14. oktobrī Rīgā, viesnīcā *Konventa sēta*. Pirmajā rindā no kreisās: Amerikas Latviešu apvienības (ALA) priekšsēdis Juris Mežinskis, PBLA valdes priekšsēdis Mārtiņš Sausiņš, Valsts prezidents Valdis Zatlers, prāvests Klāvs Bērziņš, Daugavas Vanagu ASV zemes valdes priekšsēdis Zigurds Rīders. Stāv no kreisās: PBLA pārstāvniecības vadītāja vietniece Katrīne Sausiņa, PBLA priekšsēža vietnieks Ints Rupners, PBLA Kultūras fonda priekšsēde Viļa Zuntaka-Bērziņa, ALA Sadarbībai ar Latviju nozares vadītājs Ēriks Krūmiņš, PBLA Izglītības padomes priekšsēde Dace Copeland, Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) Kultūras fonda priekšsēdis Andris Kariks, Krievijas Latviešu kongresa priekšsēde Lauma Vlasova, LAAJ valdes priekšsēdis Juris Ruņģis, Dienvidamerikas Latviešu apvienības priekšsēde Daina Gūtmane, PBLA ģenerālsēkretāre Tija Krūmiņa, ALA Informācijas nozares vadītājs Jānis Kukainis, LAAJ pārstāvis Dāvids Dārziņš, Latvijas Brīvības fonda pārvaldes priekšsēdis Jānis Lucs, PBLA kasieris Valdis Kārklis, PBLA pārstāvniecības vadītājs Jānis Andersons, Latviešu nacionālās apvienības Kanādā (LNAK) vicepriekšsēde Agra Asmus-Vāgnere, LNAK priekšsēdis Andris Kešteris.

Vairāk lasiet mūsu laikraksta nākamajā numurā.

Foto: Conny Morke

Ermīne Šēnvalde Kūla, kas savā laikā dejojusi ansambli „Daile” Rīgā, bet tagad strādā par deju pedagogi Eskilstūnā, vadīja uzvedumu, kurā astoņas meitenes lieliski devoja trīs romantiskas dejas.

jūkli. Pēc Lietuvas vēstnieka R. Motuža (*R. Motužas*) sirsnīgi svīnīgajiem atklāšanas vārdiem Larss Jeltmans, apsveikdams dalībniekus, lika pie sirds izmantot saņemtajās lapiņās piedāvāto programmu. Tiesām tiesa – tā bija bagāta, daudzpusīga, viss bija sīki izplānots un ritēja kā pulkstenis.

Pagalma bija vairāki stendi ar dažādiem visu triju tautu lietiskās mākslas priekšmetiem gan skatīšanai un taustišanai, gan līdzī nēšanai. Vairāki stendi bija arī ar grāmatām zviedru mēlē par

zedeniem izkarinātajās lapās sagatavotos jautājumus, bet uzvarētāja vārdu diemžēl neizdevās uzzināt.

Lietuvišu stendā varēja baudīt arī šo to no kulinārās mākslas, ko piedāvājot viņu Valaines veikalā Stokholmas Solnā: dažādu šķirņu maizi, sieru, desas, uzkodas. No latviešu puses šo nozari uzskatāmi demonstrēja Valdis Pāvulāns. Apsējis izcili garu, skaistu līnu priekšautu un prievītēm greznos, viņš elektriski mičija rudzu maizes miklu, skaidrodams šīs

māks noslēpumus un dāļādams tās receptes. Protams, katrs turpat gardu muti notiesāja krietnu svaigas rupjmaizes rīcienu. Par citādu ēdmanu gādāja arī dāmas un meitenes gulbaļķu namā, kur kādā vecā telpā pie stellēm citīgi auda igauņiete novada tērpā un kāda cita zibenīgi knīpelēja izdaudzinātās igauņu vilnas šalles. Viņu roku veiklību nemitīgi apbrīvoja daudzas acis.

Bet pagalmā skanēja mūzika, un

acis un sirdis priecēja astoņu jaunu graciozi vijīgās kustības, izdejojot i romantiskā Leo Delība baleta fragmentus, i folkloras ritma soļus. Viņu skolotāja Ermīne Kūla (*Kūla*) kādreiz pati dejojusi Latvijas „Daile”, bet tagad jau pasen darbojas dejas mākslā Eskilstūnā.

Vai baltiešu sanāksana jebkad var notikt bez dziesmām? Skaidrs, ka ne! No Latviešu kora 40 dziedātājiem šeit gan nebija ne puses, taču viņi turējās braši V. Pāvulāna

vadībā. Ne velti līdz ar citām tautasdziesmām nodziedāja arī „Mazs bij’ tēva novadiņš”. Bet, kad atskanēja „Pūt, vējiņi!”, tai uz aci pjevienojās dažas igauņietes, un pie nākamiem pantiem dūca jau vai viss sētsvidus – gandrīz 200 balsu. Jā, vējš mūs vieno, varbūt vētra apvienos...

Dižajā kungu mājā tika rādīta jau daudzās zemēs redzētā filma *Soviet Story*. Kad ekrānā parādījās blakus novietotās daudzās Hitlera un Staļina propagandas afixas, manī starp nedaudziem skatītājiem iedegās atziņa: te tik ģeniāli vienkārši redzams cēlonis, kam sekas ir šī mūsu šodienas sanāksme. No toreizējās tumsas chaosa šis ir tas gaišais mirklis laiktelpas ritumā, ko neviens tolaik nevarēja paredzēt. TĀ NOTIEK. Daudztautību ļaudis dažādā vecumā, sveštautību pulcināti ne savā tēvzemē, – jūtas šodien priecīgi un pašapzinīgi, cerīgi raudzīdamies arī rītdienā.

V. Lasmane

Foto: Conny Morke

Maza daļiņa no Stokholmas latviešu kora dziedāja dažas mūsu visvairāk iemīlotās tautasdziesmas. Kreisajā malā Valdis Pāvulāns, kas dirigentes promienē vadīja dziedāšanu

